

ROLNIK

Bezpłatny dodatek — wychodzi co drugi tydzień.

Rok 5

CHOJNICE,

Nr. 15

Dziesięć przykazań dla hodowcy prosiąt

1. Używaj do rozplodu tylko prosięta ras wysoce produktywnych, czyli ras szybko dojrzewających, o wysokiej sprawności użytkowej, odziedziczonej po rodzicach wyrażającej się w skłonności do wczesnego dojrzewania, jaknajwiększego osadzania mięsa i tłuszczu z jednostki*) spożytej karmy. — Świnia taką jest pomorski jorkszyr czyli wielka biała świnia szlachetna angielska (ostroucha) i uszlachetniona biała świnia krajowa (kłapoucha) Kupuj prosięta do rozplodu z uznanych chlewni zarodowych, możliwie z lęgów wczesnej wiosny.

2. Pamiętaj, że prosięta ras szlachetnych, wymagają w pierwszym okresie życia obfitej karmy białkowej (mleka, śruty zbożowej) i dobrej pielęgnacji.

3. Wypuszczaj prosięta przeznaczone do rozplodu — od 4 miesięcy — na żyzne, bogate w składniki białkowe i mineralne pastwiska — lucernę, koniczynę, wykę i t. p. — przyczem dokarmiaj je 2 — 3 razy dziennie siekaną paszą zieloną okraszoną mlekiem i osypką.

4. Bacz, aby prosięta miały dużo ruchu, słońca, świeżego powietrza, suche ciepłe stanowisko, zdrową ściółkę i zdrową karmę.

5. Wystrzegaj się, żywić maciorki zwłaszcza do rozplodu — ziemniakami, które wytwarzają słabą tkankę mięsną, działają rozdmajająco, zatłuszczają mięśnie, narządy płciowe, powodując temsamem utratę wartości rozplodowej.

6. Nieskarmiaj mleka nadkwaśnego bo wywołuje biegunkę. Dopóki prosięta są przy matce, skarmi tylko świeże, słodkie mleko.

7. Pamiętaj, że rosące prosię ras szlachetnych potrzebuje obok obfitej karmy białkowej, wielkie ilości soli mineralnych — wchodzących nie tylko w zakres krwi — ale potrzebnych przede wszystkim do wytworzenia szkieletu będącego podstawą całego organizmu — Więcej niż $\frac{1}{3}$ kości składa się bowiem z fosforanu wapna. — Brak soli mineralnych wywołuje kulawiznę, rachityzm w piaszczystych okolicach, gdzie rośliny ubogie są w wapno, należy wapno i fosfor dodawać w postaci kredy szlamowanej 10 — 50 gr. na prosię (stopniowo zależnie od wieku i wzrostu.)

8. Bacz, aby zadawana karma była dobrze do potrzeb prosięcia ustosunkowana w celu wytworzenia krwi, mięsa, kości, ogrzania organizmu, zdobycia siły do ruchu i t. p. Źle zestawiona karma działa ujemnie. Musisz zaznajomić się z nowoczesnymi zasadami żywienia i wychowu, które znajdziesz w nowoczesnych podręcznikach fachowych.

9. Odstanawiaj dojrzłą maciorę, knurem zarodowym podobnej rasy, a opłacalność produk-

*) duńska jednostka: 1 kg, śruty zbożowej, lub zastępczej karmy.

cji świni uzyskasz dzięki rasie wczesnie dojrzewającej.

10. Zwiedzaj wzorowe chlewnie, poznaj jej praktyczne urządzenia oraz formy i właściwości rasowych świń, technikę nowoczesnego żywienia i racjonalnego wychowu — a wzorując się na dobrych przykładach staniesz w krótkim czasie w szeregu postępowych hodowców.

Mączka mięsna z padliny jako pasza.

Mączki mięsne należą do pasz najbardziej treściwych z powodu bardzo znacznej zawartości proteiny (surowego białka), przeważnie łatwo strawnego. Nie dotyczy to zawsze mączek wyrobionych z padliny, gdyż zawartość w nich surowego białka może spadać z 68 proc do 28 proc. zależnie od tego, co zostało użyte do ich wytworzenia; z samego mięsa będzie mączka o wiele treściwsza, aniżeli mączka z padliny ze znaczną stosunkowo ilością kości i zawartością przewodu pokarmowego. Z tego wynika, że wartość pieniężna powinna stosować się u mączki padliny do procentowej u niej ilości „surowego“ białka i tłuszczu (tego bywa 10 — 35 proc.), czyli sprzedaż powinna odbywać się na podstawie gwarancji co do tych składników. Pozatem sprzedający powinien również poręczać brak w mączce składników szkodliwych dla zdrowia zwierząt i zarazków chorób zwierzęcych.

Coprawda fabryka, przerabiająca na mączkę także zwierzęta padłe na zaraźliwe choroby lub z powodu nich dobite, może wytworzyć z nich mączkę zupełnie bez zarazków i trocin; powstających w rozkładających się trupach przez zastosowanie w kotłach z padliną pary o wyższym ciśnieniu, lecz przyjąć trzeba, że przy niezbyt ścisłym dozorcze nad fabrykacją mogą zachodzić wypadki niezupełnego odkażenia padliny i zniszczenia w niej trocin organicznych, albo przez stykanie się z materiałami jeszcze nieodkażonymi, mączka właściwie otrzymana ulegnie ponownemu zakażeniu zarazkami chorobotwórczymi. Szczególnie szczury, żerujące zwykle gromadnie w miejscach składowania padliny i wytworów z niej, często do tego się przyczyniają.

Dorośle bydło dzielnie na główkę może otrzymywać mączki mięsnej do 1 kg. cielęta do 0,6 kg., a świnie około 100 gr, jednak spasanie jej należy rozpocząć od znacznie mniejszych ilości, aby zwierzęta do niej się przyzwyczyły.

Praktyczne rady

JAK MYĆ SZYBY.

Szyby należy myć zimną wodą gąbką, wycierać miękką ściereczką, a na końcu bibułą, dla nadania połysku.

Aby były nieprzejrzyste, trzeba od zewnątrz pociągnąć całe mocno pędzlem, umaczanym w następującym płynie: w pół kwarcie jasnego piwa rozpuścić na ogniu dużą garść soli kuchennej i ostudzonym piwem smarować. Posmarowanie to da się każdej chwili zmyć gorącą wodą.

ZASTOSOWANIE SOLI KUCHENNEJ.

Do mycia butelek od mleka, najbardziej zastarzałych, należy używać wody z solą.

Plamy z owoców i wina czerwonego na bieliźnie stołowej, trzeba natychmiast posypać miałką solą, a łatwo dadzą się następnie wyprać.

Jeżeli wykipi mleko, lub coś innego na blachę, dla uniknięcia przykrego odoru, należy posypać ją grubą solą kuchenną.

W JAKI SPOSÓB NAJLEPIEJ WYLECZYĆ POPEKANE DÓJKI U KRÓW?

Ubytki naskórka i w skórze powstałe przy drobnych zranieniach, albo też wskutek pękania skóry przy dość często zdarzających się chorobach skóry, jak krosty i liszaje krostkowe powodują bolesność a przedewszystkiem jeżeli zachodzą się na strzykach wymienia, pozatem jednakowoż nie powodują one poważniejszych schorzeń. Takie stany zdarzają się również przy ukąszeniach przez różne owady a najczęściej, jeżeli skóra nie wydziela w dostatecznej ilości substancji tłuszczowatych jednym słowem staje się suchą i łamliwą, a w dodatku wystawiona jest na działanie ostrych i suchych wiatrów co ma miejsce u bydła będącego stale na pastwisku. Leczenie polega w tych wypadkach na wcieraniu wogóle tłuszczów obojętnych. Stosuje się również 10% Ichthyogolvasogen, 5% maść karbolową, maść borną z dodatkiem kamfory (2%). O ile ranki na strzykach są zastrupieszale, należy delikatnie dojki zmyć wodą letnią z tłuszczem, strupy lekko posmarować i miejsca zalapisować.

JAK ZABEZPIECZYĆ KROWY CHODZĄCE PO PASTWISKU W LECIE PRZED RÓŻNEGO RODZAJU OWADAMI.

Trudno podać środek taki, któryby chronił zwierzęta, a zwłaszcza bydło pasące się w lecie przed owadami, ponieważ oddawna biedzą się różni ludzie nad odkryciem sposobu zabezpieczającego zwierzęta domowe od inwazji ze strony różnych owadów i wszelkie zastosowane środki jak skrapianie skóry zwierząt roztworem kwasu karbolowego, kreoliny, lizolu (3%) nie zadowolili nikogo. Niejednokrotnie słyszeć się dają pochwały dla mieszaniny octu winnego, octu drzewnego i żółci wołowej, lub też posypywanie skóry proszkowaniem wapnem chlorowem. Jeżeli zachodzą wypadki homoglobinizji (krwawy mocz) u bydła, należy wtenczas przeprowadzić szczepienie ochronne.

ROZMAITOŚCI.

CENY SUPERFOSFATU.

Fabryki superfosfatu ustaliły na bieżący sezon jesienny następujące ceny na superfosfat przy wagonowym odbiorze:

Franco stacja Tczew i Reda:

12,96 zł. przy odbiorze do 20 lipca 1928 r.

13,12 zł. przy odbiorze po 20 lipca 1928 r., zaś franco stacje Luboń lub Starołęka, Włocławek, Warszawa, Wsch., Kielce, Rędziny, Strzemieszce — Warsz., Kraków — Bonarka, Bogucice, Ceres, Wilno, Wołkowysk II Centr. i Lwów — Podzamcze zł. 13,60 przy odbiorze do 20 lipca 1928 r. 13,76 zł. przy odbiorze po 20 lipca 1927 r., wszyst-

ko za 100 kg. superfosfatu 16% bez opakowania.

Za opakowanie w nowym worku jutowym oblicza się od 100 kg brutto za netto zł. 1,70.

CENY SIARCZANU AMONU.

Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku (koksownia „Knurów”) ustaliły na bieżący sezon jesienny następujące ceny siarczanu amonu przy dostawach wagonowych i półwagonowych:

Przy odbiorze w miesiącu lipcu 1928 r. zł. 41,50, przy odbiorze w miesiącach sierpniu, wrześniu i październiku 1928 r. zł. 43 za 100 kg. towaru zneutralizowanego, basis 20% azotu, franco stacja Knurów.

Towar zawiera od 20 do 21% azotu.

O ile towar żądany jest w opakowaniu workowym, dolicza się za worek po zł. 2,20.

Pewność otrzymania siarczanu amonu w pierwszorzędnym gatunku i całkowicie zneutralizowanego będą mieli tylko ci rolnicy, którzy zastrzegą sobie towar z marką Polskich Kopalni Skarbowych na Górnym Śląsku (stacja wysyłkowa Knurów.)

NIEPALNE DRZEWO.

Jeden z wynalazców szwedzkich wynalazł specjalną mieszaninę, zabezpieczającą drzewo od ognia. Drzewo, pociągnięte tą masą, posiada polysk polityry, powierzchnia jego staje się twarda i przezroczysta, przyczem drzewo, zaprawione tą mieszaniną, zapala się tylko przy bardzo wysokiej temperaturze, wykazując dużą ogniotrwałość.

Wynalazek ten, posiadający duże znaczenie dla państw bogatych w drzewostany, przyczyni się bez kwestji również i do wydatniejszego jeszcze, niż dotychczas rozwoju przemysłu drzewnego w samej Szwecji.

ZAŁAMANIE SIĘ SPEKULACJI NA RYNKACH ZBOŻOWYCH.

Na światowych rynkach zbożowych nastąpiło znaczne uspokojenie. Od szeregu dni giełdy amerykańskie wykazują kursa niżkowe. Pozostaje to w związku nietylko z założeniem veta przez prezydenta Coolidge'a przeciwko billowi o waloryzacji cen zboża, ale także z korzystnymi wiadomościami o poprawie stanu zasiewów pszenicy, zwłaszcza w Kanadzie i Argentynie. Przypuszcza się, że nawet przy pewnym ubytku zbiorów w Stanach Zjednoczonych że tegoroczne zbiory pszenicy będą wyższe, niż roku ubiegłego, albowiem światowa powierzchnia zasiewów w bieżącym roku zwiększyła się o 12 procent.

Także i ocieplenie się temperatury w Europie przyczyniło się do załamania zwykłej spekulacji giełdowej. Również i w Polsce nastąpiło znaczne uspokojenie na giełdach zbożowych. Dowodem tego jest między innymi także fakt, że piekarze nie wyzyskują w całości kontyngentu mąki interwencyjnej, dostarczanej im przez rząd, gdyż część tego zapotrzebowania pokrywają w drodze zakupów na rynku prywatnym. Cena mąki z wolnej ręki bardzo się zbliżyła do ceny mąki interwencyjnej.

CENY ZBOŻA SPADAJĄ.

Z Warszawy donoszą: Dowóz zboża i mąki z zagranicy nie ustaje. Ostatnio przybyło do portu gdańskiego dla Polski około 30 tys. ton mąki. Tak samo dowóz zboża ze wsi jest znaczny. W związku z tem ceny zboża spadają. W sobotę płacono za żyto 51 zł, zaś za pszenicę 58 zł, za 100 kg. Za mąkę pszenną warszawską, lubelską i kresową płacono od 90 do 91 zł. za 100 kg. franco stacja.